

HIERONYMUS.

ΕΥΣΕΒΙΟΣ.

EUSEBIUS.

¹ LUZA, hæc altera est, quæ cecidit in sortem filiorum Joseph juxta Sichem in tertio lapide Neapoleos.

² LUZA, altera juxta Bethel in terra Cethim, quam condidit ille, qui abierat de Bethel, sicut historia narrat.

Λεζά, ἑτέρα, ἢ γέγονε τῶν υἱῶν Ἰωσήφ παρακαμένη Σιχέμ ἀπὸ 3 σημείων νέας πόλεως.

Λεζά, ἑτέρα αὕτη παρὰ τῇ Βαθελ κειμένη ἐν τῇ Κεθίμ, ἣν ἐκτίσεν ὁ διασωθεὶς ἀπὸ Βαθὲλ. ὡς ἐν κριταῖς ἱστορεῖται.

LUZA, altera, quæ fuit filiorum Joseph sita apud Sichem in nono lapide Neapoleos.

LUZA, alia hæc est vicina Bethel in terra Cethim, quam condidit qui Bethel saluus aufugerat, ut in lib. Judicum narratur.

LYCAONIA, Asiæ Minoris regio, parsque Cappadociæ.

LYCIA, Asiæ Minoris regio.

LYDA, eadem quæ LYDDA, de qua proximè dicetur.

LYDDA, urbs in tribu Ephraim alio nomine dicta *Diospolis* prope Joppen, ut habetur, Act. ix. v. 38.

In hac Petrus Æneam paralyticum sanavit, ut ibi Act. ix. habetur.

LYDIA, Asiæ Minoris regio, ab aliis *Mæonia* dicta.

LYSTRA, Lycaoniæ urbs, ut habetur, Act. xiv. v. 6. Ptolemæus in Isauria Lycaoniæ contermina ponit. Est & alia *Lystra* in Lycia, cujus fit mentio, Act. xxvii. v. 5.

NOTÆ.

1. De hac proximè dictum est. Porro in tribu Ephraim esse constitutendam illud satis indicat, quod Ephraimitæ eam invadant & capiant, Judic. i. v. 22. & deinceps. BONFRERIUS.

2. De hac habes, Judic. i. v. 26. ubi & disputamus quænam sit terra illa Cethim vel Hethim, quod etiam supra in Cethim attigimus.

Verum, quidquid sit, certum videtur eam extra Terræ Promissæ fines fuisse, ut proinde mirum sit hîc dici *Luzam illam juxta Bethel fuisse*. IDEM.

3. *Θ σημεία*] Si recta est lectio Hieronymi, legendum γ' pro δ' habet enim in tertio lapide. CLERICUS.

M.

¹ MAACHA, regio regis Gessur.

Μαχανά, χώρα βασιλέως Γεσσούρ.

MALACA, regio regis Jessur.

MAARA SIDONIORUM, locus, vel immanis spelunca (id enim *Maara* significat) in extremis Sidoniorum terminis, Jos. xiii. v. 4. qua de re ad eum locum plura.

² MABSAR, usque ad præsentem diem vicus grandis in regione Gabalena, & appellatur Mabsara ad urbem Petram pertinet.

Μάσαρις, ἔτι καὶ νῦν καὶ αὕτη κώμη μεγίστη Μάβσαρ ἐπὶ τῆς Γαβαλήνης ὑπακούουσα τῇ Πέτρᾳ.

MASARIS, usque hodie hic vicus maximus Mabsara in Gabalena, subdita (civitati) Petræ.

³ MABSAR, Tyri, pro qua Aquila & Symmachus interpretantur munitam Tyrum.

Μαψὰρ Τύρου, Ἀκύλας, ὁ ἄρμα Τύρος.

MAPSAR TYRI, Aquila, quadriga Tyri.

MACCES. Vide HACES.

⁴ MACEDA, in hac conclusit Jesus quinque reges in spelunca, quos interfecit cum rege Maceda, quæ fuit in tribu Juda: & nunc est in octavo milliario Eleutheropoleos contra solis ortum.

Μακεδά, εἰς ταύτην συνέκλεισεν Ἰησοῦς τοὺς ἐ βασιλεῖς εἰς τὸ σπήλαιον, οὓς καὶ ἀνέκλει μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδά, ἢ γέγονε φυλῆς Ἰούδα, καὶ νῦν ἐστὶ πρὸς ἀνατολὰς Ἐλευθεροπόλεως ἀπὸ σημείων ἡ'.

MACEDA, in hac conclusit Jesus quinque reges intra speluncam quos & interfecit cum rege Maceda, quæ fuit tribus Juda, ac modo est ad orientalem plagam Eleutheropoleos in octavo milliario.

NOTÆ.

1. Maacha vel Syria Maacha, 2 Reg. 10. v. 6, 8. & 1 Paral. 19. v. 6. Coelefyriæ pars est, quam probabiliter aliqui censent esse eandem cum termino Machati, cujus non semel mentio fit in Scriptura, quique extremus limes Trans-Jordanicæ regionis constituitur versus Septentrionem: nam & Hebraica utriusque vocis congruit scriptio. Quod autem hîc dicitur regio regis Gessur, nescio an admitti debeat, quia esto Gessur Syria esset vicina Syria Maacha, non tamen eadem est; nam & passim distinguuntur termini Gessuri & Machati: neque necesse fuit ut qui uni termino vel regioni imperaret, is quoque alterius regnum teneret. Adde regem Gessur fuisse amicum regis David, utpote ei affinitate conjunctum, ejus enim filiam uxorem habebat dictam Maacha, ex qua David Absalomum suscepit: qui igitur sit credibile regem illum suppetias in bello tulisse Davidis hostibus? BONFRERIUS.

2. Nusquam in Scriptura hujus urbis, vel vici fit mentio, sed Mabsar in Scriptura nomen est unius & ducibus, qui principatum obtinuerunt in regione Gabalena, seu Idumæa, cujus fit mentio, Gen. 36. v. 42. & 1 Paral. 1. v. 53. à quo urbi nomen imponi potuit. Sed

notandum Eusebium constanti ferè errore, quos Scriptura Duces appellat Gen. 36. verbis ultimis, Idumæorum urbes facere. IDEM.

3. Hanc vocem Mabsar, vel, ut plures codices habent, Mapsar Tyri, habent Septuaginta Interpretes, 2 Reg. 24. v. 7. pro quo versio nostra habet *maenia Tyri*. Significat Hebræa vox מבצר mibsar munitiorem. Itaque non tam propria, quam appellativa vox censeri debet. IDEM.

4. Hanc urbibus tribus Judæ annumeratam habes, Jos. 15. v. 41. Eam urbem oppugnatam, regemque ejus interfectum habes Jos. 10. Spelunca autem illa, cujus Eusebius & Scriptura Jos. 10. meminit non in ipsa urbe Maceda, sed juxta illam in suburbano loco erat, uti Jos. 10. v. 16. à nobis explicatum est. IDEM.

5. Existimo pro ἄρμα legendum esse φράγμα. IDEM. 5. Ἄρμα Τύρου] Crediderim potius habuisse Interpretes, qui hîc laudantur, ὀχύρωμα Τύρου, hæc enim propria est interpretatio verborum מוצר mibsar tsour. Cum lapsu temporis facta esset lacuna hoc in loco, quæ deletum est Symmachi nomen, & initium vocis ὀχύρωμα, librarius hinc fecit ἄρμα. Vide vocem ἄρμα. CLERICUS.

1. Hu-